

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

που εκφωνήθηκε την 29η Ιουνίου 1993 στο Μητροπολιτικό Ναό των Παμμεγίστων Ταξιαρχών με την ευκαιρία της 80ής επετείου της απελευθέρωσης της πόλης

Σεβασμιώτατε, Κύριε Υπουργέ, κ.κ. Βουλευτές, κυρία εκπρόσωπε του Νομάρχη, Στρατηγέ, Κύριε Δήμαρχε, κ.κ. εκπρόσωποι λοιπών πολιτικών, στρατιωτικών και δικαστικών αρχών και οργανώσεων, Κυρίες και Κύριοι.

Στη σημερινή εποχή, που χαρακτηρίζεται από δυσμενείς συγκυρίες, η απόπειρα υπόμνησης των γεγονότων φρίκης και βαρβαρότητας πιθανόν να γίνεται αφορμή αιτιάσεων, καθ' ό,τι επικρατεί η αρχή, πως παρόμοια γεγονότα είναι πρόπον να θάβονται κάτω από την πίεση της λήθης, που επιβάλλει ο χρόνος.

Η Ελλάδα, τα τελευταία χρόνια, με έκδηλη αγωνία αποπειράται να αξιοποιήσει παντοιοτρόπως την ομαλότητα, που ήρθε σαν αποτέλεσμα τριβών, αντιπαραθέσεων, συγκρούσεων.

Στο πλαίσιο της εξωτερικής πολιτικής το ενδιαφέρον της επικεντρώνεται στην επιδίωξη σύναψης φιλικών σχέσεων με τις Βαλκανικές χώρες και φυσικά χωρίς να δρα αποκομμένη από τους διεθνείς οργανισμούς με τους οποίους κατ' ανάγκη επιβάλλεται —όχι βέβαια πάντα— να συμπλέει. Μ' αυτό το «σχήμα» η λήθη του παρελθόντος —κάτω από ιδιαίζουσες συνθήκες, πιθανόν σαν τις σημερινές—, θα πρέπει να αποτελεί τον οδηγό για τις κυβερνητικές πρωτοβουλίες και αποφάσεις.

Ωστόσο ο νόμος της Ιστορίας επιτάσσει —κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες και καταναγκασμούς— να μη λησμονούμε εκείνα τα γεγονότα, όσο και αν προκαλούν, που αναδείχθηκαν σπουδαίοι σταθμοί για τη διαμόρφωση ιστορικής και εθνικής συνείδησης.

Η έφεση για διατήρηση ζώσης ιστορικής μνήμης και καλλιέργειας «αναλόγου πνεύματος» στους νεότερους, επιβάλλει στον καθένα το ιερό εθνικό χρέος: υπόκληση στις επιταγές και στα μηνύματα της ιστορίας.

Και για αυτούς αλλά και για άλλους λόγους η μελέτη της ιστορίας πρέπει να αποτελεί κύριο μέρος της παιδαγωγικής διαδικασίας. Μέσα από αυτήν οδηγούμαστε σε πολύτιμα συμπεράσματα, που θα είναι ασφαλείς αναφορές για τη μελλοντική πορεία.

Ορθώς διακεκριμένοι ιστορικοί και δεινοί ρήτορες (Θουκυδίδης, Δημοσθένης, ο Λατίνος Κικέρων κ.ά.) συγκλίνουν στην εκτίμηση που θέλει την ιστορική μνήμη να αποτελεί τον πιο ουσιαστικό διδάσκαλο της ζωής.

Από ηθικό χρέος υπενθυμίζεται, πως η όποια υπόμνησις των όσων συνέβησαν στο παρελθόν δεν αποσκοπεί στην ανανέωση των παλαιών παθών, απλώς λειτουργεί με τη δύναμη του παραδείγματος και του διδάγματος προς τις διάδοχες γενεές.

Με τους Βαλκανικούς πολέμους του 1912 και 1913 έμελλε να επιλυθούν οι υπάρχουσες παλαιόθεν διαφορές και βέβαια προηγήθηκαν ενδιαφέρουσες διαδικασίες και εξελίξεις στο Βαλκανικό χώρο.

Από το 1453 και μετά η Ελληνική παράδοση μ' όλα τα ιδιάζοντα — κύρια χαρακτηριστικά της κράτησε ζωντανή τη διηνεκή ελπίδα για την αναγέννηση.

Πολλοί υπήρξαν αυτοί, που συνέβαλαν στη διάγνωση, την καλλιέργεια και τη διατήρηση της εθνικής αυτογνωσίας η οποία συνέδραμε το έθνος και το οδήγησε — μέσα από ποικίλες δοκιμασίες — στην επιδίωξη και επανάκτηση της πολυπόθητης ελευθερίας.

Η συναίσθηση της αυτογνωσίας καθώς και η αυξημένη δραστηριότητα των Ελλήνων αποτέλεσαν καίριο στήριγμα για τους υπολοίπους υπόδουλους Βαλκανικούς λαούς, που με τη σειρά τους θα επιδιώξουν την ανεξαρτησία και αυτονομία τους.

Ο λόγος του Ρήγα Φεραίου, όπως εκφράστηκε πριν από 200 περίπου έτη επρόκειτο κατά την πρώτη εικοσαετία του αιώνα μας να «βλαστήσει» και να συμπαρασύρει σε ενότητα τους υποτελείς στην Τουρκική αυτοκρατορία με σκοπό την αποτίναξη του στυγερού ζυγού.

Ο Ασιάτης κατακτητής τρέπεται σε φυγή μπροστά στην ορμή των ενωμένων συμμάχων και περιορίζεται στο φυσικό χώρο, την Ασία, με οδυνηρή εξαίρεση την περιοχή της Κωνσταντινουπόλεως.

Η ιστορία αξίωνε από Έλληνες, Σέρβους, Μαυροβούνιους και Βουλγάρους να ενωθούν — οι τελευταίοι αποπειρώνται να αφελληνίσουν και να εκβουλαρίσουν το Μακεδονικό χώρο — και να διεκδικήσουν τα δικά τους.

Οι Βούλγαροι κατά παράβαση της προηγηθείσας συμφωνίας θέλησαν να υπονομεύσουν το κύρος της συνεργασίας και να βάλλουν κατά των πριν συμμάχων τους αποδεικνύοντας, πως ήσαν και κακόπιστοι και ανιστόρητοι.

Καταστρατηγώντας τους όρους της συνεργασίας και χωρίς να επιδείξουν πνεύμα μετριοπάθειας επεθύμησαν να αρπάξουν και να οικειοποιηθούν εδάφη, που με μύριες θυσίες κατόρθωσαν να κατακτήσουν οι Έλληνες και οι Σέρβοι αφαιρώντας τα από τους Τούρκους.

Κατέλαβαν ολόκληρη την Ανατολική Μακεδονία — με τον σφριγώντα Ελληνικό πληθυσμό των Σερρών, της Δράμας, της Καβάλας και άλλων πόλεων — και τη Θράκη. Φυσικά μέσα στα σχέδιά τους ενέταξαν και τη Θεσσαλονίκη και ολόκληρη την περιοχή της Μακεδονίας, με σκοπό να πραγματώσουν — ει δυνατόν — το όραμα που τους επέβαλε αρκετά πριν η άδικη — για τους Έλληνες — συνθήκη του Αγίου Στεφάνου.

Επετέθησαν εναντίον των Ελλήνων στη Νιγρίτα και εναντίον των Σέρβων στη Γευγελή. Ενέργειες που αποκάλυπταν τις προθέσεις τους και βέβαια προανήγγειλαν και επιβεβαίωναν την εχθρική προς τους συμμάχους στάση τους.

Η πολιτική αυτή των Βουλγάρων ήταν αναμενόμενη, εάν ενθυμηθούμε τον τρόπο με τον οποίο (μανία, επιμονή) επεδίωξαν να εκβουλαρίσουν την περιοχή των Σερρών και φυσικά να την καταστήσουν δική τους.

Οι Βούλγαροι εδράζοντας την πεποίθησή τους στην καταγωγή και την αίσθηση της ανωτερότητας ήρθαν στη σύγκρουση με αποτέλεσμα να ηττηθούν από τον Ελληνικό στρατό και να εξαναγκαστούν σε φυγή.

Στις 29 Ιουνίου ο προελαύνων Ελληνικός στρατός της 7ης Μεραρχίας υπό τας διαταγές του Σωτήλη καταλαμβάνει την πόλη, την οποία είχαν παραδώσει στις φλόγες οι Βούλγαροι λίγο πριν την οπισθοχώρησή τους.

Ο πληθυσμός δοκιμασθείς από τη Βουλγαρική θηριωδία αντικρούει με θλίψη την ερήμωση, τη φυγή, την καταστροφή, τον ξεριζωμό.

Ο λαός των Σερρών μετά την 19η Σεπτεμβρίου του 1383 (ημέρα κατά την οποία το «θανυμαστόν άστυ» υπέκυπτε στους Τούρκους) ποτέ δεν έπαψε να οραματίζεται την απελευθέρωσή του. Ο αδιάψευστος μάρτυς, η ιστορία, πιστοποιεί πως αυτός ο λαός αγωνίστηκε επανειλημμένως σε εθνικούς αγώνες με βαρύ κάθε φορά τίμημα.

Δοκίμασε ομηρίες, αιχμαλωσίες, πυρπολήσεις, καταναγκαστικά έργα, απαγωγές. Μέσα από όλα αυτά απέδειξε πόσο αδούλωτο και αδάμαστο υπήρξε το φρόνημά του. Άλλωστε και άλλοτε ταλανίστηκε και άντεξε στις επιδρομές του Ισλαμισμού και των Σλάβων επιτιθεμένων.

Η πόλη των Σερραίων διεδραμάτισε σπουδαίο ρόλο στη διαδρομή της ιστορίας από τα πανάρχαια χρόνια έως την οριακή και αναπόφευκτη σύγκρουση με τους Βουλγάρους.

Υπήρξε ανέκαθεν κέντρο πολιτισμού και εκπαίδευσης για όλη τη Μακεδονία. Φυσικά προμάχησε στους αγώνες για αποτροπή της καθόδου των Βουλγάρων στο Αιγαίο.

Οι Βούλγαροι δεν ηδύναντο μια τέτοια πόλη να την αφήσουν στα χέρια των Ελλήνων. Προτίμησαν να την καταστρέψουν όταν δεν ήσαν σε θέση να την κρατήσουν δική τους, γι' αυτό και στην υποχώρησή τους την παρέδωσαν στη φωτιά.

Ενεργώντας κατά τον πιο βάνανσο τρόπο, αποδεικνύοντας και επιδεικνύοντας τη βαρβαρότητά τους τη μετέβαλαν σε γη και σποδόν, φυσικά εκτόνωσαν την ορμή τους σε αθώους πολίτες, στους προκρίτους και στους κληρικούς.

Η πόλη των Σερρών σε τίποτε δε θύμιζε την ακμάζουσα παλαιόθεν πόλη.

Η Σερραϊκή γη ήταν διάσπαρτη από κορμιά παλικαριών ανδρείων και από πτώματα παιδιών, γυναικών, γερόντων.

Η άλλοτε πλούσια περιοχή που ερέθιζε τους επίδοξους κατακτητές έμεινε σκιά του ηχηρού παρελθόντος της. Όμως μέσα από αυτή την απελπιστική κατάσταση η Σερραϊκή ψυχή — με τους εναπομείναντες — υπεδέχθη τους Έλληνες στρατιώτες, που ενθουσιωδώς εκινούντο ανάμεσα στα καπνισμένα και ερειπωμένα σπίτια.

Η 29η Ιουνίου 1913 υπήρξε ημέρα εθνικής ανάτασης και αναγέννησης. Ένα νέο ξεκίνημα με ελπιδοφόρους στόχους και περισσή αισιοδοξία.

Υποκλινόμαστε με κατάνυξη στους θριαμβευτές, που προελαύνουν δια-

σχίζοντας την κατεστραμμένη πολιτεία.

Μπορούμε άραγε να νιώσουμε και εμείς τα συναισθήματα των δρώντων εκείνης της εποχής καθώς και των καταπονημένων μεν —μη απαισιοδόξων δε— «θεατών»;

Φέτος τιμούμε την 80ή επέτειο εκείνης της υπέροχης εθνικά πράξης. Η πόλη ξανά δοκιμάστηκε και άντεξε. Αυτή η αντοχή αποτελεί εγγύηση πως ποτέ δεν θα δουλωθεί από κακόβουλο δυνάστη.

Η πόλη των Σερρών και η περιοχή της, στις σημερινές κρίσιμες —κυρίως εθνικά— στιγμές, υπόσχεται πως θα παραμείνει ο κυματοθραύστης της κάθε ξενικής επιβουλής και πως θα διαφυλάξει το εθνικό της φρόνημα κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες-προκλήσεις.

Γνωρίζει την ιστορία της, διδάσκεται από αυτήν και αγωνίζεται —και σεμνύνεται γι' αυτό— από μια πολύ ευαίσθητη θέση.

Σας ευχαριστώ